

Tillæg til Erhvervsstrategien

Power-to-Vækst

Realisering af Energiø Bornholms fulde
erhvervspotentiale

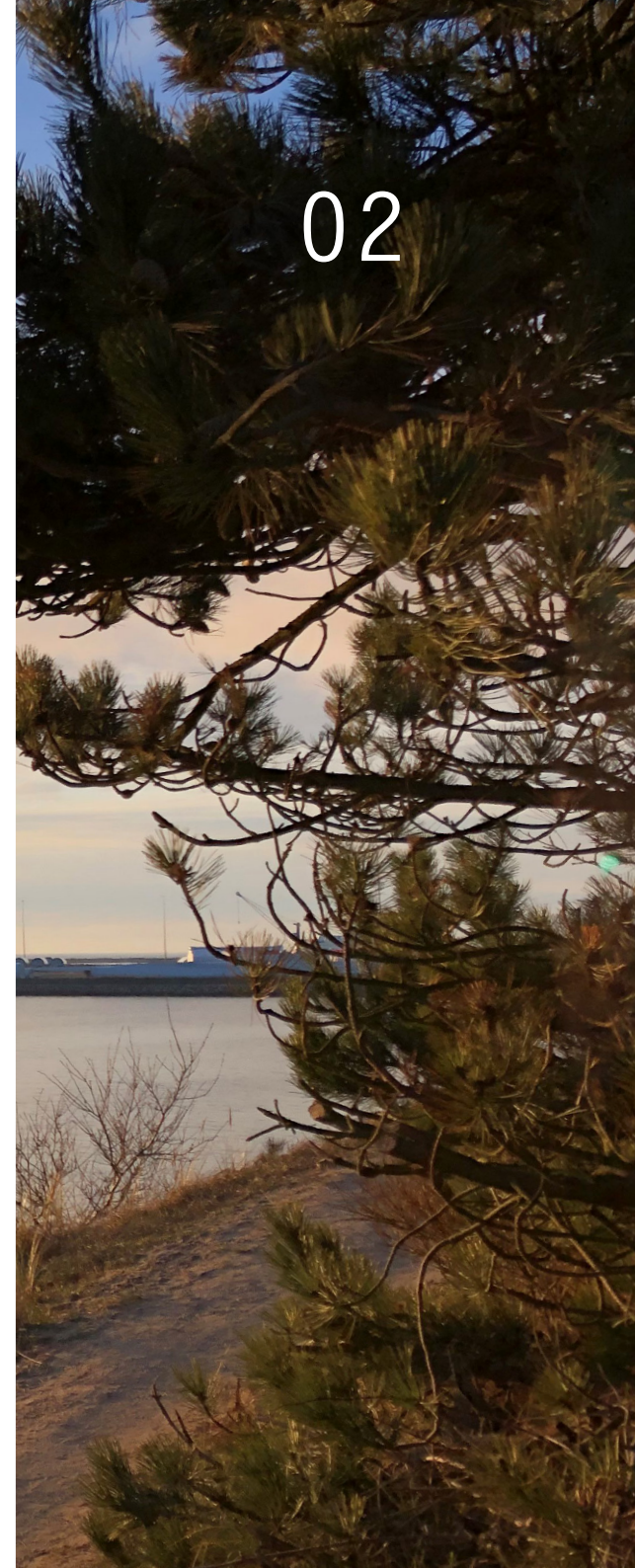
Oktober 2023

Indledning

Energiø Bornholm medfører historisk store investeringer på Bornholm, og det giver store muligheder for at skabe mange nye varige arbejdspladser og tiltrække et stort antal tilflyttere. Med Energiø Bornholm er det derfor realistisk, at Bornholm kan virkeliggøre visionen om et socialt og økonomisk bæredygtigt samfund, herunder Kommunalbestyrelsens vision om 1.000 nye jobåbninger og 42.000 indbyggere. De nye arbejdspladser, som Energiø Bornholm potentielt kan medføre, afhænger i høj grad af, om der etableres produktion af grønne brændsler (power-to-x) på Bornholm. Power-to-x giver nye lokale ressourcer på Bornholm i form af overskudsvarme, brint og ilt. Disse nye ressourcer

er værdifulde og kan danne grundlag for en bølge af nye erhverv og grøn omstilling af eksisterende bornholmske virksomheder.

Med dette tillægskapitel til Erhvervsstrategien sender Bornholms Regionskommune en invitation til alle investorer om at etablere power-to-x og andre erhverv på Bornholm. Bornholms Regionskommune vil vægte projekter højt, der vil bidrage positivt til Bornholms samlede økonomi og muligheder. Tillægget sætter en strategisk ramme for, hvordan regionskommunen vil realisere de nye erhvervspotentialer.

Målsætning

Bornholm skal udleve sit fulde potentiale som førende producent af grøn energi og fremme den grønne omstilling af energisystemet og erhvervslivet. Derfor er det regionskommunens målsætning at:

- 1 Bornholms Regionskommune tager ansvar for den grønne omstilling og byder power-to-x velkommen, og derigennem nye lokale ressourcer som brint og overskudsvarme** side 04
- 2 Nye lokale ressourcer skal omsættes til en bølge af nye grønne erhverv og grøn omstilling af eksisterende bornholmske virksomheder** side 06
- 3 Etablere én samlet erhvervspark, så der kan opstå synergier mellem power-to-x og andre erhverv i et økosystem** side 07
- 4 Et udviklingselskab med private investorer skal tiltrække investeringer og fremme udviklingen af erhvervsparken og synergier mellem forskellige erhverv** side 08
- 5 Skabe nye, attraktive og varige arbejdspladser** side 09

Samlet set skal målsætningerne medvirke til at skabe et socialt og økonomisk bæredygtigt Bornholm.

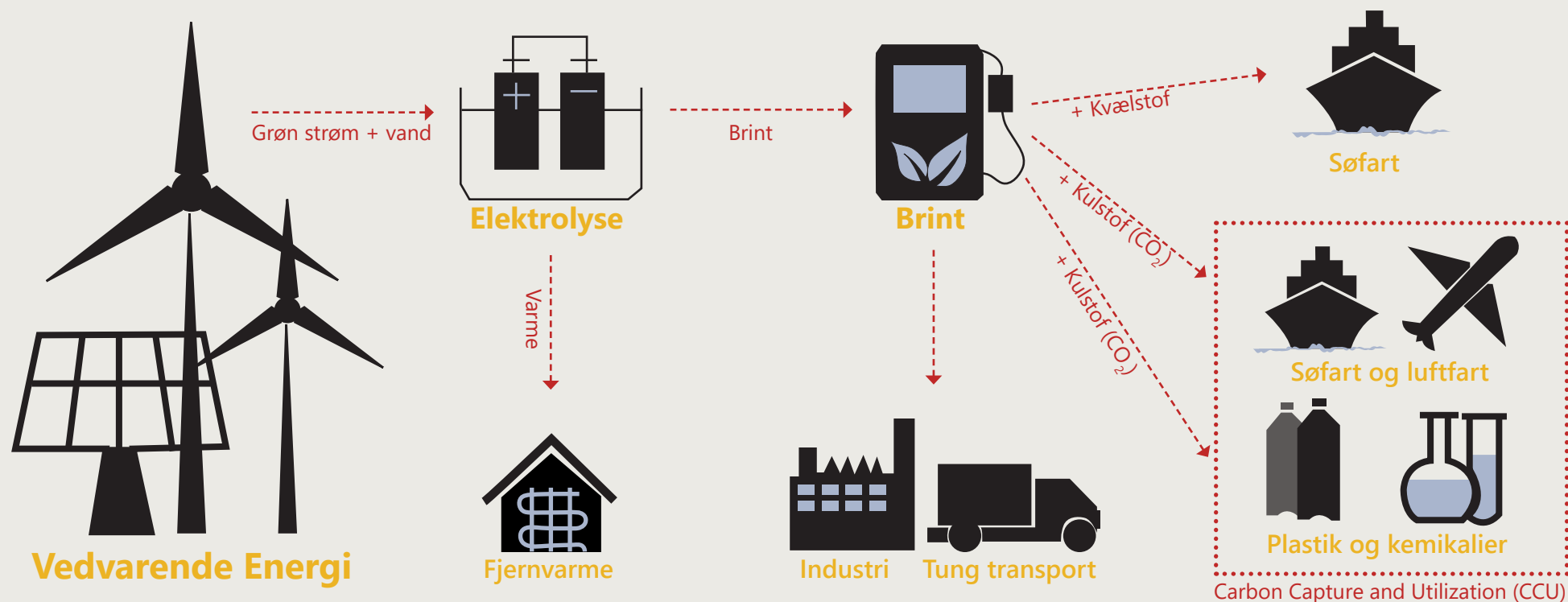
Bornholms Regionskommune tager ansvar for den grønne omstilling og byder power-to-x velkommen, og derigennem nye lokale ressourcer som brint og overskudsvarme

Bornholm er tæt på store mængder vindenergi i Østersøen samt tæt på en mulig fremtidig brintledning mellem de nordiske lande og Tyskland. Denne geografiske placering gør det særligt attraktivt at etablere vindenergi og brintproduktion ved Bornholm. Energijø Bornholm omfatter overplantning i vindmølleparkerne, som kan gå til produktion af brint på Bornholm. Derudover er der flere havarealer i relativ nærhed af Bornholm, som forventes udlagt til vindmøller og som også kan føre grøn energi til Bornholm.

Regeringen satser med sin "Strategi for power to x" på grøn omstilling af energisystemet via grønne brændstoffer, og den vil med strategien nedbringe udledning af drivhusgasser samt fremme danske virksomheders eksport- og erhvervspotentialer. Bornholm skal bruge sin unikke geografiske placering til at fremme den grønne omstilling af energisystemer, samt realisere erhvervspotentialerne lokalt, og dermed også drage nytte af den nationale satsning på power-to-x.

Tekstboks 1: Regeringens strategi for power-to-x

Regeringen har med sin power-to-x strategi fra 2021 store planer for produktion af grønne brændsler. Regeringen sigter efter at bygge op mod 4 – 6 GW elektrolysekapacitet i 2030.

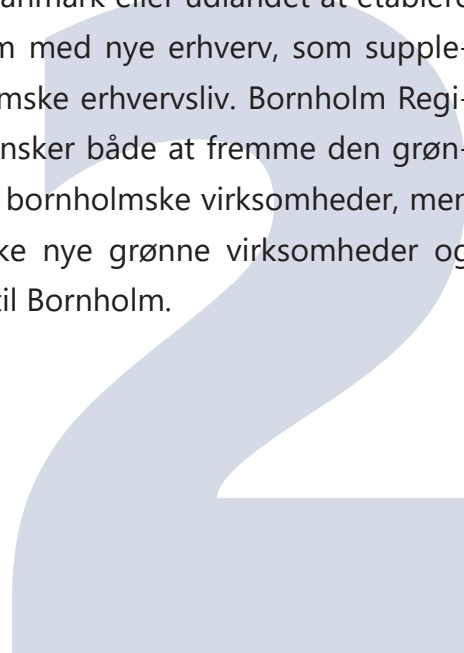

Brintproduktion er helt centralt i power-to-x, da brint bruges til produktion af andre grønne brændsler som metanol, ammoniak mv. Via elektrolyse af vand udskilles brint og ilt med en stor mængde overskudsvarme til følge. Brint, ilt og overskudsvarme bliver derfor nye lokale ressourcer, der hvor brintproduktionen finder sted. På den måde kan energi skifte form og anvendes, oplagres eller eksporteres i andre forsyningssektorer. Den såkaldte sektorkobling betyder, at energi skifter mellem forskellige forsyningssektorer fx strøm, varme, og grønne brændsler som brint. Grønne brændsler kan anvendes i produktion og transport, der hvor det er vanskeligt at elektrificere processerne. Regeringen satser via sin Power-to-x strategi stort på brint og på sektorkobling, og den vil tilbyde driftsstøtte til produktion af brint og andre power-to-x-produkter.

Nye lokale ressourcer skal omsættes til en bølge af nye grønne erhverv og grøn omstilling af eksisterende bornholmske virksomheder

Den grønne omstilling af energisystemer og de nye lokale ressourcer giver muligheder for grøn omstilling af eksisterende bornholmske virksomheder og nye grønne erhvervspotentialer. De bornholmske virksomheder får mulighed for at udvikle deres produkter og produktionsprocesser, og drage nytte af sektorkobling via for eksempel overskudsvarme og brint i egne processer. Det kan give en konkurrencefordel og fremme grøn omstilling af de bornholmske virksomheder. Der-

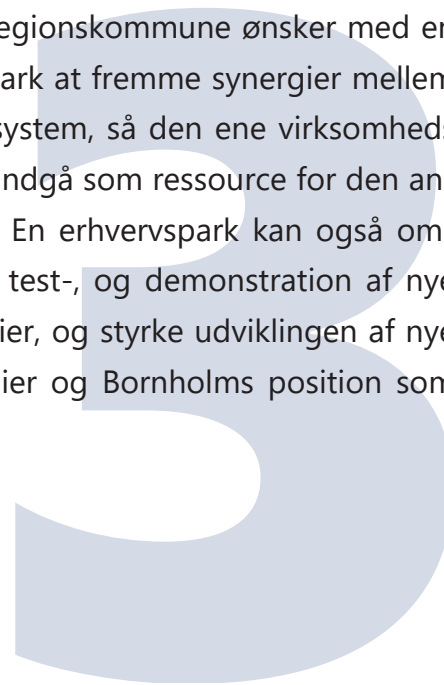
udover kan Energiø Bornholm og nye lokale ressourcer gøre det attraktivt for nye virksomheder fra det øvrige Danmark eller udlandet at etablere sig på Bornholm med nye erhverv, som supplerer det bornholmske erhvervsliv. Bornholm Regionkommune ønsker både at fremme den grønne omstilling af bornholmske virksomheder, men også at tiltrække nye grønne virksomheder og arbejdspladser til Bornholm.

Etablere én samlet erhvervspark, så der kan opstå synergier mellem power-to-x og andre erhverv i et økosystem

En power-to-x produktion på Bornholm åbner mange nye erhvervsmuligheder, som knytter sig til nye lokale ressourcer. Men overskudsvarme og brint er omkostningstunge at transportere, og derfor vil Bornholms Regionskommune arbejde for et sammenhængende erhvervsareal med brintanlæg og eventuelt andre power-to-x anlæg. Det vil give mulighed for, at virksomheder, der ser potentiale i at anvende brint og overskudsvarme, kan etablere sig ét sted. En samlet placering gør også, at virksomhederne selv kan bidrage med

ressourcer som kulstof, biomasse, overskudsvarme mv. til andre virksomheder i samme område. Bornholms Regionskommune ønsker med en samlet erhvervspark at fremme synergier mellem erhverv i et økosystem, så den ene virksomheds restprodukt kan indgå som ressource for den anden virksomhed. En erhvervspark kan også omfatte innovation, test-, og demonstration af nye grønne teknologier, og styrke udviklingen af nye grønne teknologier og Bornholms position som testø.

Et udviklingselskab med private investorer skal tiltrække investeringer og fremme udviklingen af erhvervsparken og synergier mellem forskellige erhverv

Det er komplekst at tilrettelægge en erhvervspark med fokus på synergier i værdikæder. Virksomhederne skal på den ene side tiltrækkes til at investere og etablere sig på Bornholm. Samtidig skal man på den anden side udvælge virksomheder, som "passer ind" i økosystemet, og som kan aftage og bidrage med ressourcer i økosystemet. For at fremme udviklingen af en erhvervspark ud fra en økosystem-tilgang er der behov for en samlet

organisering i for eksempel et udviklingselskab. Et udviklingselskab kan have fokus på at tiltrække virksomheder, men også at fremme samarbejde med lokale virksomheder om værdikæder. Et udviklingselskab kan eventuelt søges helt eller delvist finansieret af private investorer, som ser potentialet i at arbejde med opbygningen af økosystemer baseret på de nye stedbundne ressourcer fra brintproduktion.

Skabe nye, attraktive og varige arbejdspladser

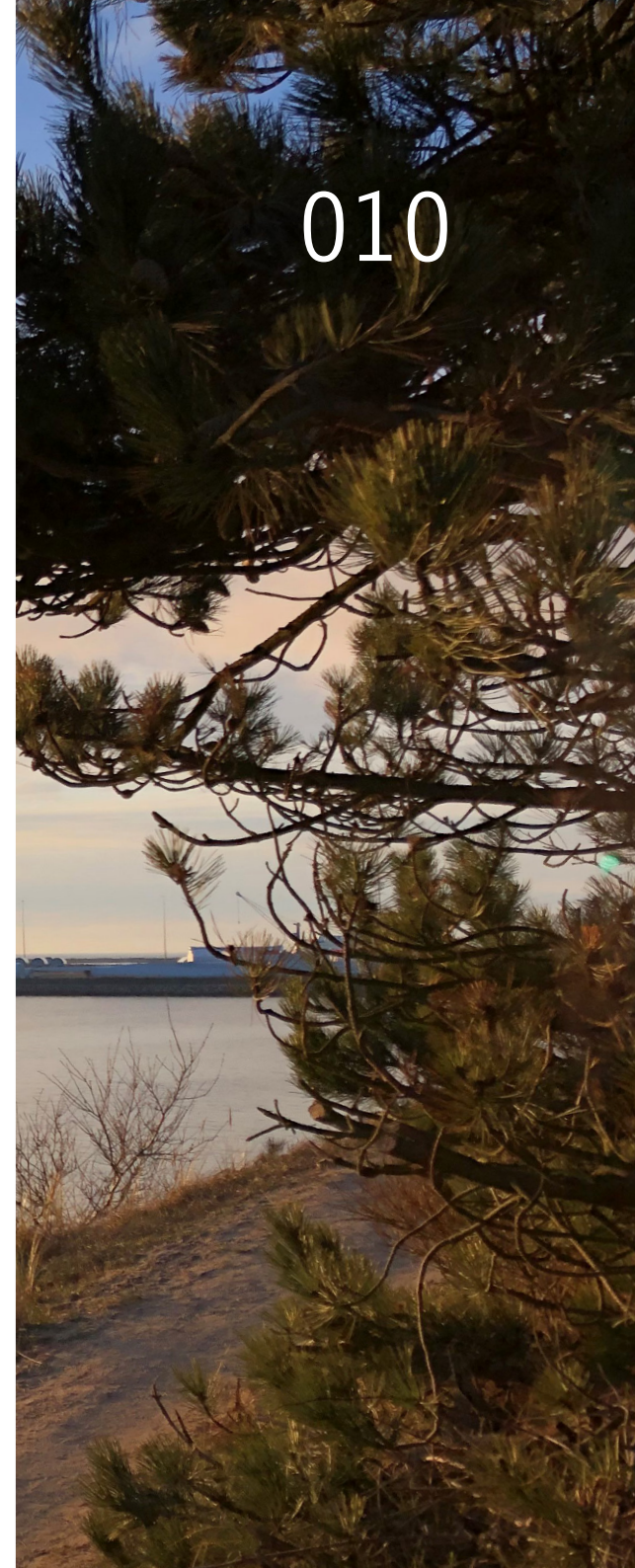
Bornholm mangler arbejdskraft. Energiø Bornholm og power-to-x forventes at tiltrække arbejdskraft og nye tilflyttere, og det er vigtigt, at nye erhverv på Bornholm bidrager til øen med attraktive og vidensbaserede arbejdspladser, som i mindre grad trækker på den samme arbejdskraft,

som de nuværende bornholmske virksomheder bruger. Derfor er målet med nye energiø-erhverv, at skabe nye og varige arbejdspladser, som supplerer Bornholms nuværende erhverv og arbejdspladser.

5

Referenceliste

- COWI, Energiø Bornholm - erhvervspotentialer, 2022
- CRT, Bornholms vej til vækst, 2023
- CRT, Socioøkonomisk analyse, 2023
- CRT, Testø Bornholm 2.0, 2023
- Erhvervsministeriet, Partnerskabsaftale om erhvervsfyrtårn Bornholm, 2022
- Klima, Energi, og Forsyningsministeriet, Regeringens strategi for Power-to-x, 2021
- Klima, Energi, og Forsyningsministeriet, Tillægsaftale om udbudsramme for 6 GW havvind og Energiø Bornholm., 2023
- Klima, Energi, og Forsyningsministeriet, One -piger om Energiø Bornholm, 2023
- Klima, Energi, og Forsyningsministeriet, Mulighed for etablering af brintinfrastruktur, 2023

Tekstboks 2: Bornholms Regionskommunes mål inden for grøn omstilling

Bornholms Klimaplan

Partnerskabsaftale om erhvervsfyrtårn Bornholm

Aftale mellem Erhvervsministeriet og Baltic Energy Island, som BRK er i bestyrelsen af. Partnerskabets vision:

"Bornholm skal blive Østersøens fyrtårn for udnyttelse af grøn energi fra havvindmøller. Gennem etablering af en af verdens første energiøer og en videreudvikling af test- og udviklingsmiljøet vil erhvervsfyrtårnet levere et markant bidrag til den grønne omstilling i Danmark såvel som i resten af Europa og have væsentlige erhvervspotentialer for Bornholm."

Bornholms Regionskommunes Erhvervs politik

Blandet andet følgende indsatsområder;

- Offshore og energiø
- Test-ø

Erhvervshus Hovedstaden vejleder bornholmske virksomheder indenfor blandt andet målet om "Grøn omstilling og cirkulær økonomi" på vegne af Bornholms Regionskommune jf. Resultatkontrakt 2023.

Business Center Bornholm vejleder bornholmske virksomheder indenfor blandt andet fokusområdet "Grøn og bæredygtig omstilling" på vegne af Bornholms Regionskommune jf. Handlingsplan 2023.

Tillæg til Erhvervsstrategien

Power-to-Vækst

Realisering af Energiø Bornholms fulde erhvervspotentiale

Oktober 2023

Kontakt: udvikling@brk.dk

Tillæg til Erhvervsstrategien

Power-to-Vækst

Realisering af Energiø Bornholms fulde erhvervspotentiale

Oktober 2023